

APUD

SOCIETATEM EDITRICEM ROMANAM

ROMA - Via delle Coppelle, 35 - ROMA

excerpta ex Commentario VOX URBIS veneunt, quae sequuntur:

SATURIO

COMOEDIA = = = =

= = = = JOANNIS

B. FRANCESIA =

LATINIS VERSIBUS CONSCRIPTA

ET IN TRES ACTUS DISTRIBUTA

= EDITIO ALTERA =

VEN. LIBELL. 1.00

TARCISIUS

ACTIO DRAMATICA =

= = = = JOANNIS

B. FRANCESIA =

VERSIBUS SENARIIS CONSCRIPTA

= = = = = = = =

= EDITIO ALTERA =

VEN. LIBELL. 0.50

ARRAE GORGONIAE

= = = = MILESIA FABULA = = = =

JOACHIM ANTONELLI COSTAGGINI

VEN. LIBELL. 0.60

QUAELIBET OPERA EDENDA SUSCIPIUNTUR

Ann. XIV.

ROMAE, Mense Februario MCMXI

Num. II.

VOX VRBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

Semel in mense prodit

CONDIDIT ARISTIDES LEONORI EQUES

POSSIDET ATQUE ADMINISTRAT SOCIETAS EDITRIX ROMANA

Premium annuae subnotationis, est:

In Italia: Libellarum **6**

ubique extra Italiam: Lib. **9** (Doll. **1,80**; Sch. **7**; M. **7**; Rubl. **4**; Coron. **9**)

ANTE SOLVENDUM ET RECTO TRAMITE MITTENDUM

AD SOCIETATEM EDITRICEM ROMANAM

ROMA — Via delle Coppelle, 35 — ROMA

SUBNOTATIO EXTRA ITALIAM FIERI POTEST:

IN RUSSIA

apud
Gebethner et Wolf

Varsaviae Polonorum
Rakewskie Przedmiescie, 15

IN ANGLIA

apud
"Kronika Rodzinna .."

Varsaviae Polonorum
Krakowskie Przedmiescie, 6.

IN CANADA

apud
Burns and Oates / Librairie Granger Frères

London W.
28, Orchard Street.
Montreal
1699, Rue Notre-Dame

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

Usum latini sermonis per orbem universum tuetur ac fovet

Iaque, latine omnino exarata, scripta edit, quae populos omnes aliquo modo attingant, a publica re ad bonas artes, a litteris ad historias, a philosophicis ad sociales quaestiones, a nunciis et significationibus ad simplices et facili stylo expressas descriptiones, narratiunculas, dramaticas actiones; ab antiquitatis scientia ad dialogos vitae argumenta maxime communia tractantes, unde colloquia latine inire atque alere detur; a doctorum virorum scriptis nondum vulgaris aut parum cognitis ad primas adolescentium exercitationes, quae incitamentum veluti in palaestra eorum conatibus conferant; a Pontificis denique documentis praecepitis ad intris regulas in S. Congregationibus inductas; haec omnia ut quisque vel ex dissitis regionibus, aut cultu, doctrina, animi proclivitate, artibus alter ab altero difformis per commentarium cumdem expiere desideria sua possit.

PRETHUM ANNUAE SUBNOTATIONIS EST:

In Italia libellarum 6;

ubique extra Italianam: Lib. 9 (Doll. 1,80; Sch. 7; M. 7; Rubl. 4; Coron. 9)

ANTE SOLVENDUM ET RECTO TRAMITE MITTENDUM

ad Societatem Editricem Romanam

ROMA — VIA DELLE COPPELLE, 35 — ROMA

QUAE COMMENTARIUM POSSIDET NUNC ATQUE ADMINISTRAT.

Ann. XIV.

ROMAE, Mense Februario MCMXI

Num. II.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

Rerum index:

- De Arcani disciplina.
Synesis opera philosophica.
Cyclopaea.
Litterae cl. v. Marci Galdi de accepto numismate ad eum a "Voce Urbis", praemio misso.
S. Petri primatus et praerogativa ex archaeologiae testimonis.
Petri cum Christo similitudo.
De re catholica apud Iaponios.
Colloquia latina. Colloquium in schola.
Acta Pontificia: 88. D. N. PH PP. X litterae ad E. P. D. Antonium Card. Fischer missae post coetum Germaniae Episcoporum Fuldae celebratum.
Ex Sacris Congregationibus Romanis sententiae novissimae se-

- lectae: Ex Congregatione Concilii. — Ex Congregatione Consistoriali.
Ex Congregatione Indicis.
Diarium Vaticanum. Coram SSimo admissione. — Pontificiae electiones.
Varia. — Vita funeti viri clariores.
Annales. Ex Iberia peninsula. — In Turcarum imperio.
Publici per orbem coetus legibus ferendis.
Per orbem.
librorum recensio.
loci.
Epistoliarum commercium.
Aenigmata.
Appendix: Euplius.

DE "ARCANI DISCIPLINA"

Quantae utilitatis sit pro Theologo, naturam, usum atque valorem « Disciplinae arcani » cognoscere, ex hisce verbis (quae tamen a nobis plene approbari nequeunt) quorundam Protestantum scriptorum, satis appareat. Primus inter istos est D. Pfaff, qui a. 1756 scribere potuit: « Qui disciplinam arcani ignoraverit, is veteris Ecclesiae institutionem penitus ignoret necessarium est. » Secundus est D. Bingham, qui a. 1727 vocavit disciplinam arcani « novum et admirabile instrumentum ». Non parvae erit ideo utilitatis, praemissis notionibus *Disciplinae Arcani*, quac penes scriptores inveniuntur, quaestionem movere, an de facto disciplina huiusmodi in primitiva Ecclesia vigererit (1).

Penes Ioannem Daillé, a quo vocabulum « disciplina arcani » originem dicit, *Arcanum* methodus quaedam fuit, qua Patres « circa quaedam capita, quae hodie in controversiam vocantur, scilicet circa sacramenta Ecclesiae » usi sunt, et qua mediante « etiam in tractatibus suis, maxime in homiliis, quas ad populum habuti erant, nunquam nisi obscure de iis agebant ». Ideoque *Disciplina Arcani* res mere pedagogica fuit, inserviens nempe « ad reverentiam et vehemens desiderium sacramentorum » excitanda in catechumenorum mentibus, et nonnisi saeculis quarto et quinto adhibetur.

Disciplina Arcani, si aliis credimus, « expressio quaedam fuit, qua designatur lex primis Ecclesiae saeculis obligans fideles et clericos, ad nunquam publice loquendum eorum catechumenis et infidelibus, de rebus fidei neconon de rebus cultus ».

(1) Cf. F. D. *Disciplina Arcani* - Paris, Beauchesne, Rue de Reines 117. - BATIFFOL, *Etudes d'histoire: Vacant, Diet, de Théol. v. Arcane* p. 1738. - Kirchenlexikon v. Arcanodisciplin p. 1234. FUNK Quartalschrift, 1903, p. 61; *Revue Biblique*, 1903 p. 315 e 316. - GRAVEL, *Die Arcanodisciplina*, 1902.

Schélstrate vocat *Arcanum* « disciplinam quandam a Christo institutam atque ab Apostolis adhibitam, cuius obiectum erant dogma de Trinitate, Eucharistia, Missa, neconon Sacramenta, et propter quam factum est, quod nos tam pauca cognoscamus de Sacramentorum numero, de Sanctorum cultu, de transubstantiatione ac de ceteris veritatibus dogmaticis ».

Pro aliis quibusdam, *Disciplina Arcani* est lex quae-dam a Christo originem ducens, qua nedum paganis et catechumenis sed ipsis etiam christianis iam perfectis, nisi episcopi vel sacerdotes iudicio et auctoritate graves essent, mysteria christiana non revelabantur. Quidam, uti Teutzel, putant *Arcanum* fuisse « Disciplinam quae-dam fine saeculi secundi introductam ad mysteriorum paganorum imitationem ».

Denique alii *Arcanum* definunt: « Est disciplina quaedam qua catechumenorum dispositiones et animus formabantur ad mysteriorum divinorum notitiam gradatim suscipiendam, ita ut institutio catechumenatus disciplinae arcani originem dederit et nonnisi methodus quaedam pedagogica fuerit ».

Viguit ne in primitiva Ecclesia huiusmodi *Arcani disciplina?* Scriptores catholici in tres dividuntur sententias.

I. *Disciplina Arcani* relate ad universam theologiam de *Sacramentis* viguit. « Si Apostoli, - scribit M. Canus (1), - quibus formis sacramenta essent conficienda, quibusve ritibus administranda, aliaque id genus religionis secreta, passim vulgo tradidissent, quid esset aliud, quam adversus Christi legem sanctum dare canibus, et inter porcos spargere margaritas? Imo vero quid esset aliud, quam omnia mysteria Christianae religionis abolere? Nec enim mysterium est, quod ad popu-

(1) Ds. Loc. Thol. I. III, c. III, l. fundam. Cl. ESTIUM iv Sent. d. I., 19.

EUPLIUS

(3)

Actio dramatica a I. B. Francesia versibus senariis exarata.

SCENA III.

CYRUS (*ludens ab aedibus egressus, videns colloquentes*)

Si me novisse qui siem vos cupitis
Vocari dicam Cyrum candidissime!
Et insuper filius Felicis nomine
Tenet theatrum Graecum qui custodia.
Bonus... sed amplius non dicam... quod video?
Volunt quid illi sic remotis arbitris?
Curiose aspiciunt obtortis oculis.
Placet minime. Mihi videntur subdoli,
Texant qui forte caute fallacias.
Hic audiam vafros vacivis auribus,
Et ipse, si quas instaurant insidias,
Suas in ipsos invertam versutias.
Aves augurii mali sunt nunciae.
Cur adveniente me abierunt cautius?
Comparent denuo, loquuntur, mussitant!
Darem libentius mean pecuniam,
Vel ut tantillum possim expiscarier (*se se abscondit seorsum*).

CALVISIANUS (*suspiciose*).

Hunc si captavero, mille versutis
Hunc ut christianum possim si trudere,
Ferire caelum putabo pol! digito:
Hic unus si cadit, cadet tota civitas,
Eiusque pollens ero tunc divitias,
Et ipsi carus Caesar praeter ceteris.

CYRUS (*e suo loculo*).

Istos iurarem colloqui nunc de Euplio!

MAXIMUS (*apimose*).

Dabis mihi partem quamdam tu pecuniae?

CALVISIANUS (*cum vi*).

Dabo!

MAXIMUS.

Quam?

CALVISIANUS.

Mihi es molestus! Ne dubita!

MAXIMUS.

Mihi ni dixeris partem quam dederis,
Manum nec obferam tuo in consilio.CYRUS (*eodem more subridens*).

Hic usque astutus tendit recto ad littora!

CALVISIANUS.

Scis abhinc annos paucos qui nunc imperat
Diocletianus, suos qui temperat
Dulei fraterno subditos, insto imperio
Vult Christi perdere cunetos discipulos.CYRUS (*caput ostendens*).

Ad rem venit!

MAXIMUS (*interrumpens*).

Virum quisnam laudaverit?

CALVISIANUS.

Quid istae suggeris quae non interſunt tua?

MAXIMUS.

Perge! Rem narra!

CYRUS (*i lem*).

Festinanter integrum!

CALVISIANUS.

Hi namque Catanae, sequaces hederae
Ut totum serpunt agrum, suffocant, liberi
Secretis ipsi perfodiunt artibus,
Ita ut se totam Christianam sentiat.

CYRUS (*n. s.*).

Nihil narras novi!

MAXIMUS.

Id sciebam tamdiu!

CALVISIANUS.

Sed istum feriam serpentem gladio,
Suis qui spiris minitatur patriam,
Brevi velim ipse scriptitare Caesari:
Ubi imperat Christi superstatio,
Ubi radices posuit latissimas,
Calvisianus unus, tenax propositi,
Gentem dispersit, obtruncavit perfidam!

CYRUS (*semper seorsim*).

Hic Euplium querit! Curabo maxime,
Ut ipse liber sit, ego tantillus puer
Tibi, vir magne, plane os pulere sublinam.
Adibo patrem qui dabit consilium.

MAXIMUS (*post breve silentium*).

Ero tibi lubens comes a latere,
Tuusque gladius, magis si perlubet.
Haec rerum novitas, falsa seu religio
Parens de longe generat discordiam.

CALVISIANUS.

Facitque ceteris nimis fastidium!

MAXIMUS.

Sciebam tamdiu! Nihil narras novi.

CALVISIANUS.

Sed Euplium iuvat in primis querere,
Suis qui totam versutiis commovet
Urben, dolis tenet semperque perfidis.

MAXIMUS.

Habet christiana gentis marsupium.

CALVISIANUS.

Valet quis auri novisse congeriem
Istud quam cumulat caput nequissimum?
Sed istum frustra quaeres, ni plectes prius...

(Ad proximum numerum)

SOCIETAS EDITRIX ROMANA

ROMA - Via delle Coppelle, 35 - ROMA

praeter Commentarium VOX URBIS possidet atque administrat

CATHOLICA ITALORUM DIURNA

CORRIERE D'ITALIA
ROMAE

L'AVVENIRE D'ITALIA

BONONIAE

CORRIERE DI SICILIA

PANORMI

quae noticias sibi proprias quotidie accipiunt tum ex Italia, per quam
latissime diffunduntur, tum e praecipuis civitatibus orbis universi.

PRETIUM ANNUAE SUBNOTATIONIS PRO UNOQUOQUE EST:

In Italia libell. 16; ubique extra Italianam libell. 34.

SUBNOTATIO CUMULATIVA CUM COMMENTARIO VOX URBIS:

In Italia libell. 19; ubique extra Italianam libell. 38,50.

SOCIETAS EDITRIX ROMANA

RECENS ETIAM APUD SE CONSTITUIT

OFFICIUM NUNTIORUM ET PUBLICAE RERUM PRAEDICATIONIS

tum per Italianam omnem, tum apud exterias gentes.

TEMPERANTIA IN PRETIO — DILIGENTIA IN OPERE

APUD

SOCIETATEM EDITRICEM ROMANAM

ROMA - Via delle Coppelle, 35 - ROMA

excerpta ex Commentario VOX URBIS veneunt, quae sequuntur:

SATURIO

COMOEDIA = = = =

= = = = JOANNIS

B. FRANCESIA =

LATINIS VERSIBUS CONSCRIPTA

ET IN TRES ACTUS DISTRIBUTA

= EDITIO ALTERA =

VEN. LIBELL. 1.00

TARCISIUS

ACTIO DRAMATICA =

= = = = JOANNIS

B. FRANCESIA =

VERSIBUS SENARIIS CONSCRIPTA

= = = = =

= EDITIO ALTERA =

VEN. LIBELL. 0.50

ARRAE GORGONIAE

= = = = MILESIA FABULA = = = =

JOACHIM ANTONELLI COSTAGGINI

VEN. LIBELL. 0.60

QUAELIBET OPERA EDENDA SUSCIPUNTUR

Ann. XIV.

ROMAE, Mense Martio MCMXI

Num. III.

VOX VRBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

Semel in mense prodit

CONDIDIT ARISTIDES LEONORI EQUES

POSSIDET ATQUE ADMINISTRAT SOCIETAS EDITRIX ROMANA

Pretium annuae subnotationis, est:

In Italia: Libellarum 6

ubique extra Italianam: Lib. 9 (Doll. 1,80; Sch. 7; M. 7; Rubl. 4; Coron. 9)

ANTE SOLVENDUM ET RECTO TRAMITE MITTENDUM

AD SOCIETATEM EDITRICEM ROMANAM

ROMA — Via delle Coppelle, 35 — ROMA

SUBNOTATIO EXTRA ITALIAM FIERI POTEST:

IN RUSSIA

Gebethner et Wolf

apud

Kronika Rodzinna

apud

Burns and Oates

apud

Librairie Granger Frères

IN CANADA

Montreal

Varsaviae Polonorum

Rakowskie Przedmiescie, 15

Varsaviae Polonorum

Krakowskie Przedmiescie, 6

London W.

28, Orchard Street,

Montreal

1699, Rue Notre-Dame